



**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2024**

Ν.ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(Ενδεικτικές απαντήσεις)

ΘΕΜΑ Α

A1. Στο κείμενο 1 καταγράφονται τα οφέλη που αποκομίζει ο άνθρωπος από τα ταξίδια. Ο ταξιδιώτης καλλιεργείται πνευματικά και κατακτά την ψυχική και σωματική υγεία, καθώς το ταξίδι συνιστά μορφή γνήσιας ψυχαγωγίας. Έτσι καταφέρνει να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις, να ξεφύγει από την ανία της καθημερινότητας και να βαδίσει προς την αυτογνωσία. Τέλος, το ταξίδι μεταγγίζει το πνεύμα κοσμοπολιτισμού και νέες οπτικές για τη ζωή. (64 λέξεις)

B1.

1.β

2.β

3.α

4.α

5.γ

ΘΕΜΑ Β

B2. α. Πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 είναι να επιχειρηματολογήσει και τελικά να πείσει για την αξία των ταξιδιών, επικαλούμενη δηλαδή τη λογική του δέκτη ότι τα ταξίδια βοηθούν το άτομο να καλλιεργηθεί πνευματικά και ψυχικά, και κατ' επέκταση να ευτυχήσει. Στην προσπάθεια της αυτή η συντάκτρια αξιοποιεί ως τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου την αιτιολόγηση. Αρχικά, τίθεται η άποψη ότι «η αξία των ταξιδιών είναι πολύτιμη» και στη συνέχεια αιτιολογείται αυτή η θέση («Κι αυτό, γιατί τα ταξίδια έχουν το μοναδικό χάρισμα... ένα απλό ταξίδι»). Μάλιστα, η αιτιολόγηση γίνεται φανερή από τη χρήση του αιτιολογικού συνδέσμου «γιατί».

B2. β.

- έτσι ώστε: αποτέλεσμα
- Αν και: εναντίωση
- ή: διάζευξη
- καθώς και: προσθήκη
- Συμπερασματικά: συμπέρασμα

B3. Στο κείμενο 2 γίνεται φανερός ο βιωματικός χαρακτήρας. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται χρήση α' ενικού και α' πληθυντικού προσώπου. Με το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο («Πηγαίνω», «Συλλογίζομαι») το κείμενο αποκτά εξομολογητικό χαρακτήρα και το ύφος καθίσταται ζωντανό και άμεσο. Παράλληλα, το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο («Μπαίνουμε», «Κοντά μας», «Φτάσαμε», «παραχώνουμε», «ανακαλύπτουμε») προσδίδει ομαδικό/συλλογικό πνεύμα. Ο βιωματικός χαρακτήρας γίνεται, επίσης, φανερός από τη χρήση αφήγησης («Φτάσαμε στις Θήβες... του Καρνάκ») και περιγραφής («Τα ανάγλυφα, γιγάντια... τη μυστική αυτή ένωση.», «Τι καταπληχτικό θέαμα... περιμένουν την ψυχή τους.»). Στο πλαίσιο της αφήγησης γίνεται χρήση χρονικών προσδιορισμών («Σήμερα», «πρωί πρωί»), καθώς και χρήση θαυμαστικού («Τι καταπληχτικό θέαμα... νηφάλια μάτια των Ελλήνων!») το οποίο μεταφέρει ένα έντονο συναίσθημα θαυμασμού που

αισθάνεται ο αφηγητής, συναισθανόμενος τους πρώτους Έλληνες ταξιδιώτες που αντίκρισαν τα μνημεία της αρχαίας Αιγύπτου. (Τέλος η χρήση μεταφορών και συναισθηματικά φορτισμένων φράσεων καθιστά το ύφος προσωπικό και προσφέρει αισθητική απόλαυση στον αναγνώστη: «τα βουνά λάμπουν γυμνά, τριανταφυλλένια, έρημα.»), «θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων!», «να συλλάβουν το πνέμα», «όπως παραχώνουμε το σπόρο το σιτάρι.», «περιμένουν την ψυχή τους»).

(Ζητήθηκαν μόνο 2 χαρακτηριστικά από τα παραπάνω).

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το ταξίδι λειτουργεί για το ποιητικό υποκείμενο ως τρόπος φυγής από μια κατάσταση που τον πληγώνει. Από τον «καημό» που του προκαλεί η αγάπη και ο οποίος είναι τόσο μεγάλος, ώστε νιώθει δυσφορία και πόνο, όπως αναφέρεται με τρόπο γλαφυρό και παραστατικό χάρη στις παρομοιώσεις («σα θηλιά το λαιμό», «με δαγκώνει σα φίδι»). Γι' αυτό, μιλώντας σε α' ενικό ρηματικό πρόσωπο («θέλω ν' αρχίσω ταξίδι») εξομολογείται την επιθυμία του να ταξιδέψει μακριά από όλους, τονίζοντας μάλιστα με τη χρήση της επανάληψης («χωρίς, μα χωρίς τελειωμό») ότι δεν έχει την πρόσθεση να επιστρέψει. Αντίθετα, επιθυμεί να περιπλανηθεί σε διάφορους τόπους, δίχως να συναντά άλλους ανθρώπους ή να αναπτύσσει δεσμούς («ψυχή να μη βρίσκω»), ενώ επιδιώκει την απόλυτη μοναξιά¹ και κυρίως την απουσία γυναίκας, την οποία θα μπορούσε να ερωτευτεί («γυναίκα καμιά»). Συνεπώς, το ατέρμονο και μοναχικό ταξίδι θα αποτελέσει για το ποιητικό υποκείμενο φάρμακο, αν -βέβαια- το πραγματοποιήσει τελικά («ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ»)².

¹ η οποία μεταφορικά χαρακτηρίζεται «πλατιά ερημιά» και επισημαίνεται emphaticά με το ασύνδετο σχήμα στους στίχους «κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα, ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα».

² Η φυγή του, όμως, δεν είναι σίγουρη, όπως προκύπτει από το «ίσως» και τη δευτερεύουσα υποθετική πρόταση «αν βρεθώ». Σε κάθε περίπτωση, η ανάγκη του να απομακρυνθεί από το πρόσωπο που τον πλήγωσε και να πάψει να το αγαπά, παρουσιάζεται με αμεσότητα, χάρη στην προσωποποίηση της αγάπης στην οποία απευθύνεται χρησιμοποιώντας β' ενικό ρηματικό πρόσωπο «από σε να χαθώ»

Στη θέση του ποιητικού υποκειμένου θα ήθελα κι εγώ να απομακρυνθώ από τον τόπο και τους ανθρώπους που θα μου θύμιζαν το πρώην αγαπημένο πρόσωπο, ώστε να αποφορτιστώ και να ηρεμήσω. Ταξιδεύοντας θα αποκτούσα καινούργιες εμπειρίες και γνώσεις, έχοντας παράλληλα χρόνο, για να σκεφτώ.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. ΤΙΤΛΟΣ: Ταξίδι με προορισμό την... ηρεμία!

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τις τελευταίες ημέρες του σχολικού έτους, τις συζητήσεις των μαθητών -πέρα από τις εξετάσεις- μονοπωλούν οι διακοπές. Στις παρές, ειδικά των τελειόφοιτων του Λυκείου, προτείνονται ταξιδιωτικοί προορισμοί. Οι συζητήσεις αυτές μοιάζουν με σανίδα σωτηρίας, για να αντέξουμε την κόπωση και κυρίως να εκτονώσουμε το άγχος μιας εξαιρετικά απαιτητικής χρονιάς. Άλλωστε, όπως αποδεικνύεται από τη μαζική φυγή από τα αστικά κέντρα με κάθε ευκαιρία, τα ταξίδια συνιστούν τον πλέον κατάλληλο κι ενδεδειγμένο τρόπο αναζωογόνησης.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ:

1ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

Περισσότερο από κάθε άλλο τρόπο αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, τα ταξίδια λειτουργούν ευεργετικά για όλους μας. Πιο συγκεκριμένα,

1. Λειτουργούν ως μέσο αναψυχής. Οι άνθρωποι ξεκουράζονται σωματικά και ψυχικά κι ανανεώνουν τις δυνάμεις τους, καθώς αποστασιοποιούνται από τη ρουτίνα και τα προβλήματα της καθημερινότητας και χαλαρώνουν από την εντατικοποίηση και τους γρήγορους ρυθμούς της ζωής. Απελευθερώνονται από το άγχος με το οποίο τους επιβαρύνουν οι υποχρεώσεις και το ανταγωνιστικό εργασιακό πλαίσιο.

2. Οι ταξιδιώτες πλουτίζουν σε εμπειρίες χάρη στη γνωριμία νέων τόπων και πολιτισμών επιστρέφουν στη μόνιμη κατοικία τους έχοντας τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις υποθέσεις τους με ηρεμία, ρεαλισμό κι αισιοδοξία.

3. Ταξιδεύοντας μαζί με οικεία μας πρόσωπα μοιραζόμαστε εμπειρίες, επικοινωνούμε, ανταλλάσσουμε απόψεις και σκέψεις. Οι διαπροσωπικές σχέσεις βελτιώνονται, οπότε καθένας μας οδηγείται σε ψυχική ανάταση, οι παρεξηγήσεις επιλύονται και καθώς βιώνουμε ευχάριστα συναισθήματα μπορούμε να κατακτήσουμε την ψυχική ισορροπία.

4. Η αλλαγή παραστάσεων, γενικότερα, συντελεί στην αντιμετώπιση της ανίας αναζωογονώντας το ενδιαφέρον του ανθρώπου για τη ζωή.

2ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Βέβαια, δεν είναι για όλους εύκολο να ταξιδεύουν, αλλά υπάρχουν εναλλακτικοί τρόποι διασφάλισης της ψυχικής ηρεμίας. Προσωπικά αναζητώ την ηρεμία:

1. Αθλητισμός: καλλιεργεί το σώμα και την ψυχή αρμονικά. Το άτομο αξιοποιεί τις ιδιαίτερες ικανότητες του κι έτσι εκτονώνεται.

2. Κοινωνικές σχέσεις: Επικοινωνία, συνομιλίες, φιλία, ανταλλάσσονται γνώμες, ιδέες, απόψεις. Ο άνθρωπος συμμετέχει σε εκδηλώσεις, προβληματίζεται, για να βελτιώσει τις διαπροσωπικές του σχέσεις.

3. Τέχνη, πχ. θέατρο, κινηματογράφος, μουσική: ανανεώνουν τον άνθρωπο ψυχικά, καταπολεμούν το άγχος, την πλήξη, την ανία. Οι άνθρωποι βελτιώνονται ηθικά και μορφώνονται, αφυπνίζονται για κοινωνικά θέματα.

4. Μελέτη, φιλιαναγνωσία: Καλλιεργείται ψυχικά το άτομο, διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες, οξύνει την κρίση του, ευαισθητοποιείται και οδηγείται σε γόνιμο προβληματισμό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα ταξίδια συνιστούν γνήσια ψυχαγωγία, καθώς κεντρίζουν την ανθρώπινη ύπαρξη και συνδυάζουν τη γνώση με τη διασκέδαση. Ωστόσο,

καθένας μας είναι σημαντικό να αποφορτίζεται επιλέγοντας όποιον τρόπο ψυχαγωγίας κι αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου του νιώθει ότι του ταιριάζει.

Ο συντάκτης.

Σημ. Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές. Στο Θέμα Δ ο μαθητής θα μπορούσε και να διαφωνήσει με τη θέση της συντάκτριας του 1^{ου} κειμένου.

Σας ευχόμαστε επιτυχία!!